

editorial

En aquest segon número de la sèrie monogràfica de butlletins que dediquem a **la negociació col·lectiva de les condicions de treball dels empleats públics després de l'aprovació de l'EBEP**, el seu autor, **Carlos L. Alfonso Mellado**, professor titular de Dret del Treball i Seguretat Social de la Universitat de València – Estudi General, ens ofereix el seu punt de vista respecte de diverses qüestions pràctiques relacionades amb el tema de **LES PARTS LEGITIMADES PER A LA NEGOCIACIÓ**.

CONSIDERACIONS PRELIMINARS

La *Ley 7/2007, de 12 de abril*, que aprova el *Estatuto Básico del Empleado Público* (EBEP), ha introduït **regles expressives de legitimació negocial per a la vàlida constitució de les meses de negociació i del seu funcionament**, si bé aquestes certament són escasses. L'anàlisi dels corresponents preceptes permet concloure, resumit, el que s'exposa a continuació:

LA LEGITIMACIÓ NEGOCIAL

En matèria de legitimació negocial, poden establir-se algunes regles amb caràcter general, això és, amb validesa general per a totes les possibles meses, i d'altres amb vigència particular per a cada una de les hipotètiques meses que s'hagin de constituir.

1) Regles generals:

- a) La primera conclusió que pot establir-se es que **l'EBEP manté l'opció per a la sindicalització de la negociació col·lectiva en l'ocupació pública**.

Així, en general, en allò que té relació i afecta les meses de funcionaris i les meses de negociació conjunta per a laborals i funcionaris (que també es regulen a l'EBEP), **només ostenten legitimació negocial en representació dels empleats, les organitzacions sindicals que superin determinats llindars de representació**, en concret el 10% en l'àmbit específic afectat per la negociació (art. 33.1 EBEP).

No ostenten, per tant, legitimació negocial ni poden estar presents a les meses les candidatures de no afiliats, ni tampoc les Juntes i Delegats de Personal ni, pel que fa a les meses conjuntes, els Comitès d'Empresa i Delegats de Personal laboral.

- b) La segona conclusió és que **tots els sindicats legitimats per a la negociació tenen dret a ser presents a la mesa** (art. 35.1. EBEP), per la qual cosa l'exclusió d'algun d'ells viciaria per il·legalitat la negociació i podria conduir a la impugnació, tant del procés negociador com del resultat que se n'obtingui.
- c) La tercera conclusió és **que la presència a las meses es fa atribuïnt a cada organització legitimada un nombre de llocs proporcional a la representativitat obtinguda en l'àmbit al qual afectarà la negociació** (art. 35.1. EBEP). El respecte a aquesta proporcionalitat sembla, en principi, una regla imperativa, la transgressió de la qual viciaria d'il·legalitat la negociació amb idèntics efectes que els que abans s'han analitzat. En qualsevol cas, la proporcionalitat exacta pot ser impossible i per això resulta lògic que l'atribució es faci de manera tan aproximada com sia possible a la representativitat de cada organització.

Per altra banda, la representació a les meses es mesura quan cada una d'elles es crea. Posteriorment, no es revisa a cada procés de negociació, com sí passa en canvi en l'àmbit laboral, sinó cada dos anys si així se sol·licita per part d'alguna organització interessada. Fins que aquesta sol·licitud es produeixi, la mesa es manté sense que s'alteri la seva composició. En cada període de dos anys, si es produeix la sol·licitud, es procedeix a una nova composició atenent als resultats electorals certificats per l'oficina pública corresponent (art. 35.2 EBEP). Si transcorreguts dos anys ningú en demana la revisió, sembla ser que aquesta no podrà sol·licitar-se de nou fins transcorreguts dos anys més.

- d) Quant a la **representació de l'Administració** competent en l'àmbit negocial, aquesta, como és lògic, **s'atribueix a la mateixa, i li correspon designar els seus negociadors, podent delegar en òrgans tècnics** (art. 33.2. EBEP). En la mesura que existissin meses que afecten diverses administracions, l'EBEP, com veurem, en garanteix la presència de totes elles en aquelles meses, si bé no queda clar com es fa el repartiment de llocs, ja que no s'estableixen regles sobre el particular, per la qual cosa sembla que s'haurà d'aconseguir un acord al respecte.

El dubte essencial que subsisteix després de la regulació de l'EBEP és el de determinar si les organitzacions sindicals més representatives tenen dret de presència en totes les meses de negociació, amb independència del llinar representatiu que aconseguixin en l'àmbit concret de negociació, o si, pel contrari, també se'ls ha d'exigir d'aconseguir el respectiu llinar representatiu (el 10%).

A favor de la seva presència obligatòria trobaríem la interpretació literal de l'art. 33.1, segon paràgraf, de l'EBEP, que quan estableix els legitimats per a negociar, diferencia clarament entre les organitzacions sindicals més representatives i aquells altres sindicats per als quals exigeix el 10% de la representativitat, percentatge que sembla, doncs, no exigir-se a les primeres. Aquesta conclusió és, a més, la més lògica amb el sistema de representativitat per irradiació, suficientment conegut.

En contra de tal possibilitat podria apuntar-se alguna solució jurisprudencial que en l'àmbit laboral s'ha produït i la manca d'operativitat que podria suposar atribuir legitimació negocial a una organització que podria, per hipòtesi, no tenir cap activitat sindical en l'àmbit afectat (per exemple, en una entitat local).

2) Regles particulars per a cada mesa:

a) **Cada Administració ha de tenir una Mesa General de Negociació en el seu àmbit, que afecta el personal funcionari** (art. 34. 1 i 3 EBEP). Cada Entitat Local l'hauria de tenir. En ella es troben legitimats, seguint literalment l'EBEP i amb el dubte ja exposat en relació amb la necessària presència de les organitzacions sindicals més representatives:

- En representació dels empleats públics funcionaris: les organitzacions sindicals més representatives a nivell estatal (CCOO i UGT), les organitzacions sindicals més representatives a nivell de Comunitat Autònoma i les que superen el 10% de representativitat entre els funcionaris afectats per la negociació. El mesurament s'efectua atenent els resultats obtinguts en les eleccions a Junes i Delegats de Personal.
- En representació de l'Administració Pública la legitimació l'ostenta, com és lògic, ella mateixa.

b) **Cada Administració en la qual existeixi personal funcionari i laboral, ha de tenir una Mesa General de negociació conjunta** (art. 36.3 EBEP). En aquesta Mesa General, han d'estar presents les mateixes organitzacions sindicals abans citades, si bé el mesurament del 10% de representativitat es produeix en aquest cas en atenció als resultats globals obtinguts en el conjunt d'eleccions a Junes i Delegats de Personal i Comitès d'Empresa i Delegats de Personal.

No ostenten legitimació negocial aquells que arribin al 10% o més de representació en un únic d'aquests àmbits (per a funcionaris, Junes i Delegats; per a laborals, Comitès i Delegats), però no en conjunt, excepte que aquesta circumstància concorri a alguna organització present a la Mesa General de Negociació de totes les Administracions Públiques (bàsicament CSIF); casen el qual també ostentarà legitimació negocial.

En representació de l'Administració, negocia la pròpia Administració afectada.

c) **Existeix una Mesa General de Negociació de totes les Administracions Públiques**, en què estan legitimades, en representació dels empleats públics: les organitzacions sindicals més representatives a nivell estatal (CCOO i UGT), les organitzacions més representatives a nivell de Comunitat Autònoma i les que superen el 10% de la representativitat entre els empleats públics. El mesurament s'efectua atenent els resultats obtinguts a les eleccions a Junes i Delegats de Personal, Comitès d'Empresa i Delegats de Personal laborals.

En representació de les Administracions Públiques afectades, conforme a l'art. 36.1 EBEP, ostenten legitimació totes les Administracions, encara que la representació sigui unitària comptant amb representants de totes elles i, en concret i pel que fa a l'àmbit local, de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies.

d) **Poden existir, però no és obligatori, Meses de Negociació en l'àmbit supramunicipal**, en què la legitimació en representació dels empleats públics haurà de produir-se en els termes analitzats i mesurant-la en l'àmbit de la possible afectació d'aquesta negociació i, per tant, no només en relació amb les entitats que ja s'hi hagin adherit, ja que hi pot haver adhesions posteriors. En definitiva, l'àmbit de negociació no és exclusivament el de les entitats adherides.

Per part de les Administracions afectades, la legitimació es concedeix a les entitats supramunicipals de l'àmbit de negociació i a les associacions de municipis. Si n'existissin diverses i haguessin de negociar en conjunt, se suposa que haurà de produir-se un repartiment proporcional atenent a criteris que l'EBEP no explicita (nombre de municipis representats? nombre d'empleats d'aquests? etc.). El criteri més lògic seria el d'atendre al nombre d'empleats dels municipis associats a cadascuna de les entitats representades. En qualsevol cas, no hi ha arguments legals per sostenir que aquest és el criteri que es desprèn de l'EBEP.

- e) **També poden crear-se Meses Sectorials per acord de les Meses Generals.** En aquest cas, la representació atén els criteris establerts a la Mesa General respectiva –la que acorda la creació de la Mesa Sectorial– si bé, en cas que això sigui possible per existir eleccions en aquest àmbit diferenciat, el mesurament d'audiència electora de les organitzacions sindicals s'haurà de produir exclusivament en relació amb les eleccions produïdes en l'àmbit sectorial específic afectat.

Si aquest àmbit no comptés amb processos electorals diferenciats, no sembla que hi hagi altra solució que la de reproduir la composició de la Mesa General respectiva.

- f) En quant a les **Meses específiques de negociació per al personal laboral**, aquestes no han modificat la seva composició, que es produeix en els termes regulats a l'ET. Això pot conduir al fet que existeixi una legitimació dual i alternativa en representació dels treballadors, podent-se negociar amb el comitè d'empresa o delegats de personal o amb les organitzacions sindicals, però no amb les dues a la vegada. En qualsevol cas, quan l'Administració sigui d'estructura complexa, amb eleccions a diverses unitats electorals (diferents òrgans de representació de laborals) i es pretengui negociar per a tota ella, les regles de legitimació són les de la negociació supraempresarial, tal i com ha resolt la jurisprudència de la Sala Social del Tribunal Suprem en sentències de 14 de juny de 1999, 21 de desembre de 1999, 24 d'abril de 2001 i 20 de juny de 2001, regles que coincideixen essencialment amb les que s'han analitzat per a les meses de funcionaris.

Per altra banda, en aquest cas la revisió de la representativitat es realitza a l'inici de cada procés negociador.

COMPOSICIÓ DE LES MESES I REGLES DE FUNCIONAMENT

- 1) **Les meses no necessàriament han de ser paritàries.** No ho exigeix l'EBEP i no és necessari, atenent les regles sobre adopció d'acords a las quals més endavant farem esment. **Correspon, doncs, a les parts, a no ser que es concreti alguna cosa diferent en les normes de desenvolupament, establir si s'utilitza una composició paritària o no.**
- 2) L'EBEP estableix la necessitat que **la mesa es constitueixi amb presència de tots els legitimats** –excepte que alguna organització sindical voluntàriament la refusi- **i que, a més d'estar present l'Administració respectiva, les organitzacions sindicals que la integren representin a la majoria dels representants escollits a les eleccions celebrades en l'àmbit afectat per la negociació.** Aquest és un requisit indispensable; si fos impossible complir-lo, ja sigui per la dispersió sindical, ja sigui per la presència d'una important quota de representants escollits com a no afiliats, la mesa no podria constituir-se vàlidament sense que estiguin previstes a l'EBEP fórmules alternatives de negociació, si bé sempre hi haurà contactes informals i jurídicament no vinculants entre les parts interessades.
- 3) **Es limita a 15 membres el nombre màxim de persones que poden compondre cada representació** (art. 35.4 EBEP). El nombre concret haurà de ser objecte de regulació a les normes de desenvolupament o, en el seu defecte, de pacte, però aquí sembla que cal aplicar analògicament les solucions que s'han produït en l'àmbit laboral, que rebutgen que s'opti per un reduït nombre de membres si aquest fet produeix que quedi fora de la mesa alguna organització legitimada per negociar.

Cada part designa lliurement aquells que la representen (art. 35.3 EBEP) i es reconeix el dret a comptar amb assessors, que no computen dins dels 15 membres màxims i que tenen veu, però no vot (art. 35.3 EBEP).

L'EBEP no concreta el règim de funcionament de les meses, la qual cosa pot ser objecte de les normes de desenvolupament o d'acord a cada mesa, podent-se regular al seu reglament de funcionament en el qual s'haurà d'establir si existeix president i/o secretari, el règim de reunions, la periodicitat, etc. Respecte a això, hem de retenir les regles generals sobre moment d'apertura de les negociacions, negociació de bona fe i intercanvi d'informació, que sí estan estipulades a l'EBEP (art. 34.6 i 7 EBEP).

- 4) Quant a les **Meses de negociació específiques per als laborals, s'atendrà els criteris establerts a l'ET**, similars, per altra banda, als aquí analitzats.

ADOPCIÓ D'ACORDS

L'EBEP **no determina un règim d'adopció d'acords** però, si es té en compte la composició proporcional que ha establert, el caràcter dual de la representació (Administració, per una banda, i representants dels empleats, per una altra) i, fins i tot, analògicament les regles vigents a la negociació laboral, **sembla que la conclusió ha de ser que els acords s'adopten per majoria de vots en cada una de les dues representacions per separat** i no, per tant, per majoria de vots en el conjunt de la mesa.

Si sobre una qüestió s'arriba a la majoria per separat en cadascuna de les dues representacions que negocien (Administració i empleats públics) podrà estimar-se que existeix acord, sense perjudici de la necessitat posterior de ratificació per l'òrgan de govern de l'Administració negociadora en els casos que legalment procedeixi.